

Instrukcja w zakresie postępowania na obszarach na których wystąpił ASF

Stosując poniższe zasady należy pamiętać, iż dla wspólnego dobra jakim jest skuteczna walka z ASF wszystkie zainteresowane strony w czasie realizacji poniższych zadań powinny traktować się z życzliwością i pomagać sobie w ramach przewidzianych prawem działań.

Na obszarach, na których stwierdzono występowanie wirusa afrykańskiego pomoru świń (ASF), w zależności od lokalizacji dzików (padłych, odstrzelonych), które były zarażone wirusem ASF lub miejsc wystąpienia ognisk choroby u świń, wyróżnia się trzy obszary – strefy:

- ▶ **Strefa żółta** (obszar ochronny) – w strefie tej nie stwierdzono jeszcze przypadku ASF – są to obszary graniczące ze strefą czerwoną.
- ▶ **Strefa czerwona** (obszar objęty ograniczeniami) – w tej strefie stwierdzono ASF u dzików
- ▶ **Strefa niebieska** (obszar zagrożenia) – w strefie tej stwierdzono ASF u trzody chlewnej

Na wyżej wymienionych obszarach zaleca się stosowanie poniższych zasad:

Wytyczne odnośnie stosowania zasad bioasekuracji przez myśliwych w czasie polowań oraz w czasie pobierania próbek do badań laboratoryjnych w kierunku ASF u dzików w obszarze ochronnym (*strefa żółta*), obszarze objętym ograniczeniami (*strefa czerwona*) i obszarze zagrożenia (*strefa niebieska*).

1. Zachowanie zasad bioasekuracji w łowisku, po dokonaniu odstrzału.

1. **Zalecane jest unikanie patroszenia dzików w łowisku**, tylko w miarę możliwości, niezwłoczne ich przewiezenie do punktu przetrzymywania tusz odstrzelonych dzików⁽¹⁾. Dzika patroszymy w wyznaczonym miejscu na terenie punktu przetrzymywania tusz odstrzelonych dzików, który organizuje PLW, m.in. dostarcza folię, środki dezynfekcyjne;
2. **Dziki odstrzelone i przeznaczone do utylizacji, nie powinny być patroszone w łowisku.** W ten sposób należy traktować każdego odstrzelonego dzika, u którego przed dokonaniem odstrzału stwierdzono objawy nasuwające podejrzenie wystąpienia ASF - takiego dzika nie powinniśmy nawet dotykać, a niezwłocznie powiadomić PLW;
3. **W przypadku niemożności uniknięcia patroszenia dzików w łowisku** (konieczność szybkiego wystudzenia tuszy, dalsze kontynuowanie polowania, itp.) czynność tę należy wykonywać mając na uwadze zapobieżenie przedostawania się krwi z pozyskanego dzika do środowiska;
4. **Zaleca się dokonywanie patroszenia dzików na folii lub innym, szczelnym materiale;**
5. **Miejsce patroszenia należy obficie zdezynfekować środkiem dezynfekcyjnym wirusobójczym w odpowiednim stężeniu.** Dotyczy to także innych miejsc

zanieczyszczonych krwią dzika, np. w trakcie przeciągania tuszy do środka transportu (informacji udziela oraz przeszkolenie prowadzi PLW);

6. **Zaleca się umieszczanie patrochów i folii, na której dokonano patroszenia w szczelnym, plastikowym pojemniku lub worku**(za zabezpieczenie folii w punkcie przetrzymywania tusz odpowiada PLW);
7. **Po wykonaniu wyżej wymienionych czynności należy zdezynfekować dłonie i obuwie** (za zabezpieczenie sprzętu oraz środków do dezynfekcji odpowiada PLW).

2. Zachowanie zasad bioasekuracji w czasie przewożenia tusz dzików oraz patrochów lub całych dzików przed patroszeniem z miejsc polowania do miejsc przetrzymywania odstrzelonych dzików.

1. Środki transportu powinny być odpowiednio uszczelnione w celu zapobiegania możliwości wyciekania krwi – oznacza to, że **dzików nie przewozimy np. na kratce z tyłu samochodu jeżeli nie jest on szczelnie zamknięty np. w worku foliowym lub innym szczelnym opakowaniu** (odpowiedzialny myśliwy, czyli koło łowieckie);
2. Środki transportu powinny być wyłożone materiałem jednorazowego użytku lub materiałem wielorazowego użytku nadającym się do skutecznego czyszczenia i dezynfekcji (folie i worki foliowe dostarcza PLW);
3. Środki transportu nie powinny być wykorzystywane w działalności związanej z transportem, utrzymywaniem lub hodowlą świń, świniodzików lub dzików (odpowiedzialny myśliwy/koło łowieckie));
4. Wskazane jest stosowanie plastikowych pojemników odpowiedniej wielkości, umożliwiających przeciąganie tusz lub niepatroszonych odstrzelonych dzików, w przypadku gdy nie ma możliwości dojazdu do miejsca dokonania odstrzału. Po wykorzystaniu pojemniki należy umyć i zdezynfekować; (odpowiedzialny myśliwy/koło łowieckie);
5. Punkt przetrzymywania tusz odstrzelonych dzików powinien być wyposażony w maty dezynfekcyjne i w mobilne urządzenia zapewniające możliwość mycia i dezynfekcji kół środków transportu oraz w razie konieczności ich przestrzeni ładunkowej(zabezpieczają PLW);
6. Na terenie punktu przetrzymywania tusz odstrzelonych dzików zapewnia się miejsce do patroszenia dzików z zachowaniem zasad bioasekuracji, oznaczone tabliczką z napisem „Miejsce patroszenia” (odpowiedzialny za zorganizowanie i oznakowanie PLW, w tym m.in. dostarcza folię, środki dezynfekcyjne);
7. Tusze przetrzymywane są w chłodni, natomiast patrochy gromadzone są w wyznaczonym miejscu, wskazanym przez PLW, (odpowiedzialny PLW – za chłodnie, a myśliwi/koło łowieckie za segregowanie tusz i patrochów);
8. Patrochy oznacza się w sposób pozwalający na ich przyporządkowanie do danej tuszy przetrzymywanej w chłodni(odpowiedzialna osoba przyjmująca tusze i patrochy);
9. Tusze dzików odstrzelonych (z objawami nasuwającymi podejrzenie ASF), o których mowa w pkt. 1 ppkt 2, po pobraniu próbek poddawane są utylizacji i nie mogą być przechowywane razem z tuszami po wypartoszeniu (odpowiedzialny PLW);
10. W punkcie przetrzymywania tusz odstrzelonych dzików istnieje obowiązek dokonywania oględzin tusz przez urzędowego lekarza weterynarii(obowiązek PLW);

11. **Przed opuszczeniem punktu przetrzymywania tusz odstrzelonych dzików, wszystkie materiały jednorazowego użytku** służące do zabezpieczenia przewożonej tuszy lub dzika przed patroszeniem, **należy pozostawić przy patrochach**, natomiast wszystkie **materiały wielorazowego użytku powinny zostać poddane skutecznemu czyszczeniu i dezynfekcji** (za organizację i przeszkolenie osób odpowiedzialny PLW);
12. **Przed opuszczeniem punktu przetrzymywania tusz odstrzelonych dzików, zaleca się również przeprowadzenie mycia i dezynfekcji kół środków transportu** oraz w razie konieczności ich przestrzeni ładunkowej (odpowiedzialny myśliwy/koło łowieckie).

3. Zachowanie zasad bioasekuracji przy pobieraniu próbek do badań laboratoryjnych w kierunku ASF

1. Próbki do badań laboratoryjnych należy pobierać do plastikowych probówek jednorazowego użytku, a następnie umieścić je w worku foliowym i oznakować. Minimalna objętość próbki krwi, wystarczająca do wykonania badań laboratoryjnych wynosi 2 ml (odpowiedzialny za pobranie próby lub przeszkolenie PLW).
 - (1) – punkt przetrzymywania tusz odstrzelonych dzików: oznacza punkt skupu dziczyzny lub zakład obróbki dziczyzny lub inny zakład nadzorowany przez organ Inspekcji Weterynaryjnej, w którym mogą być przechowywane tusze i/lub skóry dzików, zlokalizowany na obszarze zagrożenia (*strefa niebieska*) lub na obszarze objętym ograniczeniami (*strefa czerwona*) lub obszarze ochronnym (*strefa żółta*).

Ogólne zasady zachowania się na terenach stref gdzie występuje ASF

Każda osoba, która znalazła padłego dzika, powinna wykonać następujące działania:

- oznakować miejsce znalezienia zwłok dzika i ich nie dotykać,
- niezwłocznie przekazać tę informację do służb weterynaryjnych (PLW) lub urzędu miasta lub policji lub straży pożarnej (tuszę dzika pozostawiamy do dyspozycji PLW,

Zachowania pomagające w zapobieganiu rozprzestrzeniania się ASF:

- w lesie nie wolno pozostawiać żadnych odpadków żywnościowych,
- psy należy wyprowadzać wyłącznie na smyczy,
- należy pamiętać, iż zgodnie z prawem, **na obszarach występowania ASF**, osobom mającym kontakt z dzikami nakazuje się stosowanie środków higieny niezbędnych do ograniczenia ryzyka szerzenia się ASF, w tym odkażanie rąk i obuwia,
- **przestrzeganie zasady, że osoba, która znalazła padłego dzika, a tym samym mogła mieć kontakt z wirusem ASF, przez 72 godziny po tym fakcie nie powinna wchodzić do miejsc, w których utrzymywane są świnię,**

Zalecenia do stosowania przez myśliwych w poszczególnych strefach

Strefa żółta (obszar ochronny)

- W przypadku odstrzelonych dzików niewykazujących żadnych objawów chorobowych, dopuszcza się pobieranie próbek do badań przez myśliwych, którzy zostali przeszkoleni przy wykorzystaniu wytycznych dostarczonych przez powiatowego lekarza weterynarii w kierunku wykrycia wirusa ASF,

Strefa żółta (obszar ochronny) oraz *strefa czerwona* (obszar objęty ograniczeniami)

- Każda tusza odstrzelonego dzika powinna być oznakowana znakiem zawierającym numer kolejny tuszy, numer koła łowieckiego, miejscowość i datę pozyskania tuszy.
- Myśliwi, pracownicy Służby Leśnej i Straży Granicznej oraz osoby mające kontakt z martwymi dzikami mają obowiązek zgłoszenia organom Inspekcji Weterynaryjnej faktu znalezienia zwłok dzików.
- W *strefie żółtej* (obszar ochronny) myśliwi informują na piśmie właściwego powiatowego lekarza weterynarii o terminach planowanych polowań.
- W *strefie żółtej* (obszar ochronny) każdy odstrzelony dzik jest niezwłocznie dostarczany do położonego na tym samym obszarze:
 - 1) punktu skupu dziczyzny lub zakładu obróbki dziczyzny lub
 - 2) innego zakładu nadzorowanego przez organ Inspekcji Weterynaryjnej, w którym mogą być przechowywane tusze lub skóry dzików.

Tusze, wszystkie części ciała oraz skóry dzików odstrzelonych na obszarze ochronnym (*strefa żółta*), obszarze objętym ograniczeniami (*strefa czerwona*) albo obszarze zagrożenia (*strefa niebieska*) mogą opuścić punkty i zakłady, wyłącznie po uzyskaniu ujemnego wyniku badania laboratoryjnego w kierunku afrykańskiego pomoru świń.

Strefa czerwona (obszar objęty ograniczeniami)

Zakazuje się:

1. Polowań zbiorowych, z wyłączeniem polowań niepowodujących nadmiernego przemieszczania się dzików, tj. polowania zbiorowe mogą się odbywać z udziałem maksymalnie 6 naganiaczy bez udziału psów.
2. Dokarmiania dzików.

Mając na względzie **ujednolicenie działań związanych ze zbieraniem i utylizacją padłych dzików** w obszarach, gdzie występuje lub może występować afrykański pomór świń określa się, że **za organizację działań związanych ze zbieraniem padłych dzików lub ich szczątków odpowiada instytucjonalnie wojewoda**, który poprzez Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego koordynuje powyższe działania. **Centrum Zarządzania Kryzysowego odgrywa główną rolę w organizacji i poszukiwaniu zwłok dzików lub ich szczątków.**

Za poszukiwanie na terenach leśnych odpowiadają Lasy Państwowe. Na pozostałych terenach obwodów łowieckich PZŁ (koła łowieckie).